Notitie

Titel: Scenariostudie spuitvrije zone
Bestemd voor: College van B&W en raad
Datum: 1 juni 2026
Zaaknummer: 2475380

Inleiding
Voorliggende notitie betreft een korte studie van drie scenario's, waarbij de voor- en nadelen worden genoemd. Deze scenario's hebben betrekking op de vraag hoe om te gaan met het aspect spuitvrije zones en dient als bijlage bij het collegevoorstel waarin een beleidslijn wordt voorgelegd voor wensen en bedenkingen aan de raad en tevens als bijlage bij het raadsvoorstel.

Scenario 1: Handhaving huidige jurisprudentie van de Raad van State waarbij 50 meter grens strikt wordt toegepast.

Voordelen
1. Duidelijkheid voor ambtelijk organisatie: de (on)mogelijkheden zijn helderder;
2. Weinig juridische risico's omdat gewerkt wordt conform jurisprudentie;
3. Snellere doorlooptijd voor plannen omdat er sprake is van duidelijkheid.

Nadelen
1. Veel plannen zullen waarschijnlijk de eindstreep niet halen omdat een locatiespecifiek onderzoek met inachtneming van de jurisprudentie aan zeer hoge eisen moet voldoen en uit de praktijk niet vaak blijkt dat een dergelijk onderzoek standhoudt bij de Raad van State;
2. Rechtsonzekerheid voor initiatiefnemers: lopende initiatieven worden geconfronteerd met de jurisprudentie en in potentie kunnen langlopende initiatieven uiteindelijk stranden. Ook moeten initiatiefnemers onderzoeken laten opmaken waarvan niet duidelijk is of deze standhouden bij de rechter;
3. De initiatiefnemer moet een extra investering doen voor een onderzoek.

Scenario 2: Maatwerk leveren en per aanvraag afwegen welke afstand als spuitvrije zone acceptabel is.

Voordelen
1. Het werken met maatwerk is een optie om toch te kijken naar locatiespecifieke omstandigheden, maar dat er verder geen hoge eisen worden gesteld aan een onderzoek. Er wordt samen met initiatiefnemer gekeken naar de mogelijkheden;
2. Initiatieven worden mogelijk gemaakt;
3. Maatwerk leveren laat zien dat er toch een bepaalde afweging is gemaakt.

Nadelen
1. Er gaat veel tijd zitten in het beoordelen en inventariseren van alle locatiespecifieke omstandigheden. De uitvoerbaarheid van plannen komt hierdoor in het geding omdat op dit moment de inhoudelijke expertise en capaciteit ontbreekt om een – voor dit soort gevallen – goede afweging te komen van belangen;
2. Het is niet duidelijk of het bieden van maatwerk standhoudt bij de rechter. De jurisprudentie stelt namelijk hoge(re) eisen aan een locatiespecifiek onderzoek.

Scenario 3: Spuitvrije zone geen belemmering laten zijn bij initiatieven.

Voordelen

1. Ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt;
2. Initiatiefnemer wordt op de hoogte gesteld van de risico's en hij wordt dringend geadviseerd om met de agrariër/grondeigenaar schriftelijke afspraken te maken;
3. Ambtelijke organisatie wordt ontlast doordat geen extra toetsing nodig is. Dit bevordert de doorlooptijd van plannen aanzienlijk ten aanzien van de andere scenario's.

Nadelen

1. Initiatiefnemers, maar ook de gemeente, lopen juridisch risico. Vergunningen kunnen stranden in bezwaar of beroep en in potentie kan er sprake zijn van aansprakelijkheidsstellingen (jegens gemeente) mocht blijken dat de gezondheid toch wordt aangetast;
2. Er wordt niet voldaan aan het voorzorgsbeginsel. Het voorzorgsbeginsel houdt in dat maatregelen worden genomen om mogelijke schade aan gezondheid of milieu te voorkomen, ook als er nog wetenschappelijke onzekerheid bestaat over de risico's.
3. Doordat er geen toetsing wordt gedaan, en de vergunning niet wordt tegengehouden op het aspect spuitvrije zones, is er ook een minder goed overzicht in welke zaken spuitvrije zones nu wel of geen rol had kunnen spelen.